เรื่องเสร็จที่ ๑๑๔๐/๒๕๖๖

บันทึกคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย
เรื่อง การปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕
ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลได้มีหนังสือ ที่ ๖๒๗๙/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ด้วยพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ มีผลใช้บังคับในวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ กำหนดให้เปลี่ยนความผิดอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวตามกฎหมายในบัญชี ๑ ท้ายพระราชบัญญัตินี้ (บัญชี ๑ ลำดับที่ ๑๕๗ พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล พ.ศ. ๒๕๑๗) เป็นความผิดทางพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ และให้ถือว่าอัตราโทษปรับอาญาที่บัญญัติไว้ เป็นอัตราค่าปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัตินี้ ตั้งแต่วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๖ นั้น

สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเป็นหน่วยงานของรัฐจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ เป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงการคลัง ขอหารือเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และปัญหาการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ตามนัยข้อ ๕ ของระเบียบคณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เรื่อง การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๖๖ ดังต่อไปนี้

๑. กรณีเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นเองหรือมีการกล่าวหาการกระทำความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๓๙/๑ หรือมาตรา ๓๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ เมื่อเจ้าหน้าที่ของรัฐไปตรวจสอบเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริงและพบว่ามีบุคคลที่กระทำผิดจริงแต่บุคคลดังกล่าวไม่ยินยอมแจ้งชื่อตนและที่อยู่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและออกคำสั่งปรับเป็นพินัยซึ่งจะต้องทำเป็นหนังสือและส่งให้ทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ตามหลักฐานทางทะเบียนราษฎร กรณีดังกล่าวเจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้อำนาจหน้าที่หรือมาตรการใดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หรือใช้กฎหมายใดในการบังคับ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะได้ปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้ต่อไป

๒. สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีที่ทำการแห่งใหญ่อยู่จังหวัดนนทบุรี และมีโรงพิมพ์สลากอยู่ที่กรุงเทพมหานครเท่านั้น โดยไม่มีสาขาในส่วนภูมิภาค ดังนั้น กรณีเกิดเหตุกระทำความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๓๙/๑ หรือมาตรา ๓๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ ในส่วนภูมิภาค สำนักงานฯ ต้องมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่ สำหรับการเดินทางไปปฏิบัติงานตั้งแต่ชั้นแสวงหาข้อเท็จจริงไปจนถึงพนักงานอัยการและชั้นศาล ซึ่งอาจเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงกว่าระวางโทษปรับเป็นพินัย และเมื่อเทียบกันแล้วอาจเป็นการดำเนินการที่ไม่คุ้มค่า กรณีเช่นนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติอย่างไรจึงจะชอบและเป็นไปตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยได้พิจารณาข้อหารือของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล โดยมีผู้แทนสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) แล้ว มีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีผู้กระทำความผิดทางพินัยตามมาตรา ๓๙ มาตรา ๓๙/๑ หรือมาตรา ๓๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ ไม่ยินยอมแจ้งชื่อและที่อยู่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและออกคำสั่งปรับเป็นพินัยตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัย พ.ศ. ๒๕๖๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะใช้อำนาจหน้าที่หรือมาตรการใดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ หรือใช้กฎหมายใดเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายได้ต่อไป นั้น

กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐพบบุคคลซึ่งกระทำผิดตามพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ แต่บุคคลดังกล่าวไม่ยินยอมแจ้งชื่อตนและที่อยู่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแจ้งข้อกล่าวหาและออกคำสั่งปรับเป็นพินัยนั้น คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยพิจารณาแล้ว เห็นว่า โดยที่สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลไม่ใช่หน่วยงานราชการ จึงมีปัญหาข้อกฎหมายว่าเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ได้รับแต่งตั้งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๔[๑] วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ จะถือเป็น “เจ้าพนักงาน” ตามประมวลกฎหมายอาญาหรือไม่ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้นำประเด็นปัญหาดังกล่าวเสนอให้คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) พิจารณาแล้ว เห็นว่า การดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ นั้น เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยจะมีหน้าที่และอำนาจดำเนินการตามมาตรา ๕[๒] แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ที่บัญญัติว่าการปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ เช่น การออกคำสั่ง

---

[๑]มาตรา ๑๔ เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใดจะมีอำนาจปรับเป็นพินัยตามกฎหมายใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยมิได้บัญญัติไว้ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นประกาศกำหนด

ในการกำหนดเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีอำนาจปรับเป็นพินัยตามวรรคหนึ่ง รัฐมนตรีจะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอื่นใดที่มิใช่เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎหมายนั้นเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๗ วรรคสาม และถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐคนเดียวเป็นผู้มีอำนาจปรับเป็นพินัยก็ได้ แต่ถ้าค่าปรับเป็นพินัยที่กฎหมายบัญญัติไว้มีอัตราอย่างสูงเกินหนึ่งหมื่นบาท ต้องกำหนดให้การปรับเป็นพินัยกระทำเป็นองค์คณะประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐไม่น้อยกว่าสามคน

[๒]มาตรา ๕ การปรับเป็นพินัยตามกฎหมายทั้งปวง ให้ดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยไม่ให้ถือว่าการปรับเป็นพินัยหรือคำสั่งปรับเป็นพินัยเป็นการกระทำทางปกครองหรือคำสั่งทางปกครอง

การปรับเป็นพินัยไม่เป็นโทษอาญา

ปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๗[๓] มาตรา ๑๔ วรรคสอง[๔] และมาตรา ๒๐[๕] การให้ผ่อนชำระค่าปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๙ วรรคสอง[๖] การยื่นคำร้องต่อศาลตามมาตรา ๑๐[๗] การรายงานการสั่งปรับ

---

[๓]มาตรา ๗ ผู้ใดกระทำความผิดทางพินัยต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยตามจำนวนเงินที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนดตามวิธีการที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งต้องไม่เกินจำนวนสูงสุดที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยนั้นบัญญัติไว้ เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

[๔]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

[๕]มาตรา ๒๐ เมื่อดำเนินการตามมาตรา ๑๙ แล้ว และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีพยานหลักฐานเพียงพอว่าผู้ใดกระทำความผิดทางพินัย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีคำสั่งปรับเป็นพินัยและส่งคำสั่งให้ผู้นั้นทราบทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังที่อยู่ที่ปรากฏตามหลักฐานทางทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรของผู้ถูกกล่าวหาหรือตามที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานของรัฐ และให้ถือว่าผู้นั้นได้รับแจ้งตั้งแต่วันครบสิบห้าวันนับแต่วันที่ปรากฏในทะเบียนตอบรับ

[๖]มาตรา ๙ ในการกำหนดค่าปรับเป็นพินัย ให้พิจารณาให้เหมาะสมกับข้อเท็จจริง ดังต่อไปนี้

ฯลฯ ฯลฯ

ในการชำระค่าปรับเป็นพินัย ถ้าผู้กระทำความผิดทางพินัยร้องขอ และเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลเห็นว่าผู้กระทำความผิดไม่อาจชำระค่าปรับในคราวเดียวได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลจะให้ผ่อนชำระก็ได้ และในกรณีเช่นนั้นหากผู้กระทำความผิดทางพินัยผิดนัดงวดหนึ่งงวดใดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้การผ่อนชำระเป็นอันยกเลิกและผู้กระทำความผิดต้องชำระค่าปรับเป็นพินัยที่ยังค้างชำระอยู่ให้ครบถ้วนภายในเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐหรือศาลกำหนด หากไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๒๓ หรือมาตรา ๓๐ แล้วแต่กรณี

ฯลฯ ฯลฯ

[๗]มาตรา ๑๐ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยผู้ใดเป็นบุคคลธรรมดา และกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือทนทานหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต ผู้นั้นอาจยื่นคำร้องเพื่อให้กำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้ หรือขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้

ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดทางพินัยผู้ใดเป็นบุคคลธรรมดา และไม่มีเงินชำระค่าปรับเป็นพินัย ผู้นั้นอาจยื่นคำร้องโดยแสดงเหตุผลอันสมควรเพื่อขอทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยได้

การยื่นคำร้องตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้สั่งปรับเป็นพินัย และผู้นั้นไม่โต้แย้งคำสั่งของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ยื่นต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจเพื่อพิจารณามีคำสั่งต่อไป ถ้าคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาของศาล การยื่นคำร้องให้ยื่นต่อศาลที่พิจารณาคดีนั้น ในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้นั้นกระทำความผิดทางพินัยเพราะเหตุแห่งความยากจนเหลือทนทานหรือเพราะความจำเป็นอย่างแสนสาหัสในการดำรงชีวิต ศาลจะกำหนดค่าปรับเป็นพินัยต่ำกว่าที่กฎหมายบัญญัติไว้หรือจะว่ากล่าวตักเตือนโดยไม่ปรับเป็นพินัย หรือหากผู้นั้นยินยอม จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ หรือในกรณีที่ศาลเห็นว่าผู้นั้นไม่มีเงินชำระค่าปรับ จะมีคำสั่งให้ผู้นั้นทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์แทนค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ หากผู้นั้นยินยอม

ในกรณีที่ความปรากฏต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐว่ามีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง และผู้กระทำความผิดทางพินัยยินยอม ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยื่นคำร้องเพื่อให้ศาลพิจารณามีคำสั่งตามวรรคสาม

ในกรณีที่ความปรากฏต่อศาลในขณะที่พิพากษาว่ามีกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ศาลมีอำนาจสั่งตามวรรคสามได้แม้ผู้กระทำความผิดจะมิได้ยื่นคำร้องก็ตาม

ให้นำความในมาตรา ๓๐/๑ แห่งประมวลกฎหมายอาญา มาใช้บังคับแก่การสั่งของศาลตามมาตรานี้ด้วยโดยอนุโลม

(มีต่อหน้าถัดไป)

เป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดทราบตามมาตรา ๑๓[๘] การแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือการแก้ข้อกล่าวหาตามมาตรา ๑๙[๙] และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง หรือการสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีความผิดทางพินัยต่อศาลตามมาตรา ๒๓[๑๐] อันเป็นอำนาจในการดำเนินการหรือปฏิบัติหน้าที่ราชการของเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ กำหนดไว้ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ได้รับแต่งตั้งโดยชอบด้วยกฎหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง[๑๑] แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ จึงถือเป็นเจ้าพนักงานตามมาตรา ๑ (๑๖)[๑๒] แห่งประมวลกฎหมายอาญา ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๒๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยพิจารณาความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๑) ดังกล่าวแล้ว เห็นว่า เมื่อเจ้าหน้าที่ของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา กรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐดังกล่าว ถามชื่อหรือที่อยู่ผู้กระทำความผิดทางพินัยแล้วไม่ยอมบอก หรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ บุคคลดังกล่าวจึงมีความผิดตามมาตรา ๓๖๗[๑๓] แห่งประมวลกฎหมายอาญา ดังนั้น เจ้าหน้าที่ของรัฐตาม

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๗)

หากผู้กระทำความผิดทางพินัยฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่งหรือเงื่อนไขที่ศาลกำหนดในการทำงานบริการสังคมหรือทำงานสาธารณประโยชน์ ศาลจะเพิกถอนคำสั่ง และออกหมายบังคับคดีเพื่อยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องในทรัพย์สินของผู้นั้นเพื่อชำระค่าปรับเป็นพินัยก็ได้ โดยให้หักจำนวนวันที่ทำงานมาแล้วออกจากค่าปรับเป็นพินัย

คำสั่งของศาลตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด

[๘]มาตรา ๑๓ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้สั่งปรับเป็นพินัยรายงานการสั่งปรับเป็นพินัยให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดทราบ และให้หน่วยงานของรัฐจัดทำสรุปผลการปรับเป็นพินัยของหน่วยงานนั้นแล้วเปิดเผยผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้ประชาชนทราบเป็นประจำทุกปี

[๙]มาตรา ๑๙ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยไม่ว่าความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหานั้นตามสมควร ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

[๑๐]มาตรา ๒๓ ในกรณีที่ผู้ถูกกล่าวหาตามมาตรา ๒๐ ปฏิเสธข้อกล่าวหา หรือไม่ชำระค่าปรับเป็นพินัยภายในระยะเวลาที่กำหนด ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐสรุปข้อเท็จจริง ข้อกฎหมาย พยานหลักฐาน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเพื่อดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลต่อไป เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายซึ่งบัญญัติความผิดทางพินัยได้บัญญัติให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีอำนาจดำเนินการฟ้องคดีต่อศาลได้เอง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจดำเนินการฟ้องคดีโดยไม่ต้องส่งให้พนักงานอัยการ

[๑๑]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

[๑๒]มาตรา ๑ ในประมวลกฎหมายนี้

ฯลฯ ฯลฯ

(๑๖) “เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานหรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าเป็นประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่

ฯลฯ ฯลฯ

[๑๓]มาตรา ๓๖๗ ผู้ใดเมื่อเจ้าพนักงานถามชื่อหรือที่อยู่ เพื่อปฏิบัติการตามกฎหมายไม่ยอมบอกหรือแกล้งบอกชื่อหรือที่อยู่อันเป็นเท็จ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

พระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลฯ จึงสามารถใช้มาตรการในการร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนเพื่อให้ดำเนินคดีอาญาต่อบุคคลดังกล่าวได้

ประเด็นที่สอง สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จากการดำเนินการตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ ที่อาจสูงกว่าระวางโทษปรับเป็นพินัยและอาจเป็นการดำเนินการที่ไม่คุ้มค่า กรณีเช่นนี้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องปฏิบัติอย่างไรเพื่อเป็นไปตามความมุ่งหมายของพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ นั้น

คณะกรรมการว่าด้วยการปรับเป็นพินัยพิจารณาแล้ว เห็นว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ มีเจตนารมณ์ให้มีการเปลี่ยนโทษอาญาที่มีโทษปรับสถานเดียวและโทษปรับทางปกครองของกฎหมายตามที่ระบุไว้ในบัญชีท้ายเป็นมาตรการปรับเป็นพินัยที่สร้างขึ้นใหม่ไม่ให้มีสภาพเป็นโทษอาญา อันเป็นการดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา ๗๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ที่บัญญัติให้รัฐพึงกำหนดโทษทางอาญาเฉพาะความผิดร้ายแรง ประกอบกับแผนปฏิรูปประเทศด้านกฎหมายได้กำหนดให้มีการปรับปรุงกฎหมายในการกำหนดโทษทางอาญาให้เหมาะสมกับสภาพความผิดหรือกำหนดมาตรการลงโทษให้เหมาะสมกับการกระทำความผิดและฐานะของผู้กระทำความผิดเพื่อมิให้บุคคลต้องรับโทษหนักเกินสมควร หรือต้องรับภาระในการรับโทษที่แตกต่างกันอันเนื่องมาจากฐานะทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนสภาพบังคับไม่ให้เป็นโทษอาญาโดยกำหนดวิธีการเป็นการเฉพาะตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ จึงมีเจตนารมณ์ในการช่วยเหลือประชาชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดไม่ต้องเข้าสู่กระบวนการทางอาญาและไม่มีประวัติอาชญากรรมติดตัว

สำหรับประเด็นตามข้อหารือนี้โดยที่มาตรา ๑๙[๑๔] แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการปรับเป็นพินัยฯ บัญญัติให้เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยหรือมีการกล่าวหาหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐพบเห็นว่ามีการกระทำความผิดทางพินัย ไม่ว่าความผิดนั้นจะเกิดขึ้นในท้องที่ใด เจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐาน และต้องให้โอกาสผู้ถูกกล่าวหาได้ชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหานั้นตามสมควร อันเป็นหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่าง ๆ อันเกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อให้รู้ว่ามีการกระทำความผิดทางพินัยหรือไม่และใครเป็นผู้กระทำความผิด อีกทั้งในการแสวงหาข้อเท็จจริงดังกล่าวข้อ ๕[๑๕] แห่งกฎกระทรวงการแสวงหาข้อเท็จจริง การรวบรวมพยานหลักฐาน และการชี้แจงหรือแก้ข้อกล่าวหา พ.ศ. ๒๕๖๖ กำหนดให้ (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐสามารถดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงสำหรับการกระทำความผิดทางพินัยที่เกิดขึ้นไม่ว่าในท้องที่ใดทั่วราชอาณาจักร และ (๒) ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตาม (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐดำเนินการแทนก็ได้

---

[๑๔]โปรดดูเชิงอรรถที่ ๙, ข้างต้น

[๑๕]ข้อ ๕ ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามข้อ ๔ ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) แสวงหาข้อเท็จจริงสำหรับการกระทำความผิดทางพินัยที่เกิดขึ้นไม่ว่าในท้องที่ใดทั่วราชอาณาจักร และการแสวงหาข้อเท็จจริงให้กระทำได้ในทุกท้องที่ทั่วราชอาณาจักร ทั้งนี้ เว้นแต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐจะได้กำหนดเขตอำนาจของเจ้าหน้าที่ของรัฐไว้เป็นอย่างอื่น

(๒) ในการแสวงหาข้อเท็จจริงตาม (๑) เจ้าหน้าที่ของรัฐจะดำเนินการเองหรือมอบหมายให้ข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานของรัฐดำเนินการแทนก็ได้

และข้อ ๗[๑๖] แห่งกฎกระทรวงดังกล่าวได้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่ตามท้องที่ต่าง ๆ หรือเอกชนให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดได้ตามความจำเป็น ดังนั้น การแสวงหาข้อเท็จจริงและการรวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าว สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอาจประสานขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชนให้ดำเนินการแทนได้ตามความจำเป็น รวมถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐอาจอาศัยวิธีการสืบค้นข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบฐานข้อมูลต่าง ๆ หรือการตรวจสอบจากพยานแวดล้อม หรือบุคคลข้างเคียงเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริงก่อนการแจ้งข้อกล่าวหาและการออกคำสั่งปรับเป็นพินัยต่อไป

(นายปกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
พฤศจิกายน ๒๕๖๖

---

[๑๖]ข้อ ๗ เพื่อประโยชน์ในการแสวงหาข้อเท็จจริง เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจขอความร่วมมือจากหน่วยงานอื่นของรัฐให้ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดหรือส่งเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใดให้ตามที่จำเป็นก็ได้